

Heerlen

Voorstel

gemeenteraad

Heerlen, 26 september 2023

Vergadering:
gemeenteraad Heerlen

Vergaderdatum:

Registratienummer:
BWV-23002780

Agendapunt:

Onderwerp

Vaststellen begroting 2024

Inleiding/aanleiding

Conform artikel 190 van de Gemeentewet biedt het college jaarlijks, tijdig voor de in artikel 191, eerste lid, bedoelde vaststelling, de raad een ontwerp aan voor de begroting met toelichting van de gemeente en een meerjarenraming met toelichting voor ten minste drie op het begrotingsjaar volgende jaren.

Artikel 191, eerste lid, stelt dat de raad de begroting vaststelt in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient.

Begroting 2024

De vorige begroting die de raad vaststelde, de begroting 2023, was de eerste begroting waarbij we voor het eerst weer in staat waren een gezonde begroting te presenteren na een jarenlange periode waarin we te maken hadden met een herstelplanregime. Echter, we kregen juist in die eerste begroting te maken met een aantal macro-economische tegenslagen als de energiecrisis en oplopende inflatie en rentepercentages. Nog steeds leggen deze thema's een grote druk op onze financiële huishouding maar het is ons gelukt om ze dit jaar nog beter te verankeren in de cijfers, onder andere binnen onze risicoprofielen. In dat opzicht mogen we stellen dat de begroting die wij nu aan u voorleggen over een flinke portie degelijkheid beschikt en tevens een goede hoeveelheid veerkracht heeft. We zijn blij dat het ons zelfs gelukt is om een bedrag van 1,64 miljoen euro incidenteel vrij te maken t.b.v. nieuwe impulsen in 2024. Op de gehele begroting is dat misschien niet een heel groot bedrag maar het geeft ons de mogelijkheid om hier en daar op fundamentele onderdelen onze koers bij te sturen en te vernieuwen.

We moeten hierbij wel één voorbehoud maken. Al enige tijd spreken gemeenten en het Rijk over de financiële situatie na 2026. Dit wordt ook vaker als 'ravijn' geduid. Lokale overheden krijgen vanaf dat jaar 3,4 miljard euro minder om hun taken uit te voeren. Alle gemeenten maken zich daar grote zorgen over met name omdat ze de korting nu al moeten inboeken in hun meerjarenbegrotingen. De VNG heeft inmiddels maatregelen voorgesteld om deze financiële situatie te verbeteren. Zo moet het gemeentefonds worden opgehoogd, het accres hersteld en moet de opschalingskorting definitief van tafel worden gehaald. Daarnaast moeten investeringen door het Rijk 'brede welvaart in alle regio's' structureel worden bevorderd. Tot slot moet het Rijk het gemeentefonds voldoende indexeren.

Inmiddels heeft de VNG een motie aangenomen met de strekking dat zolang het Rijk volhardt in zijn standpunt er geen nieuwe akkoorden met het Rijk worden gesloten en er gekeken wordt of de invoering van andere akkoorden bevroren kan worden. Binnen deze impasse heeft Heerlen, evenals vele andere gemeenten, met de financiële toezichthouder, de provincie, besproken dat in de meerjarenbegroting de begrotingsjaren 2026 en 2027 niet sluitend hoeven zijn. Wel heeft de toezichthouder hierbij de voorwaarde gesteld dat de beide eerste jaren, 2024 en 2025 wel sluitend zijn. In de jaren 2026 en 2027 ontkomen wij er niet aan om een verlies te laten zien maar bij de samenstelling van de begroting hebben wij onszelf opgelegd om het verlies niet verder op te laten lopen en eventueel te verkleinen.

De begroting geeft de beleidsmatige en budgettaire kaders aan voor het komende jaar 2024. Daarbij wordt er een doorkijk gegeven naar de drie volgende jaren. De opgaven en richtinggevende kaders voor deze begroting zijn door de raad aangegeven in de Kadernota 2024.

Kader

Bij het opstellen van deze begroting is rekening gehouden met de algemene toetsingscriteria van de provincie. Het financieel herstelplan, zoals afgesproken met de provincie Limburg, ligt op koers.

Uitgangspunt bij de provinciale toetsing zijn de kaders en criteria genoemd in de Gemeentewet, de Algemene wet bestuursrecht, het Besluit Begroting en Verantwoording provincie en gemeenten, het provinciale Gemeenschappelijke financieel toezichtkader 2020 en de begrotingscircularaire van het voorjaar 2023.

Concreet zijn met name de volgende criteria gehanteerd bij het opstellen van deze begroting:

- De begroting dient in 2024 naar het oordeel van de provincie structureel en reëel in evenwicht te zijn of als dat niet het geval is, dient de meerjarenraming aannemelijk te maken dat dit evenwicht in het laatste jaar van de meerjarenbegroting uiterlijk tot stand zal worden gebracht. Binnen deze impasse heeft Heerlen, evenals vele andere gemeenten, met de financiële toezichthouder, de provincie, besproken dat in de meerjarenbegroting de begrotingsjaren 2026 en 2027 niet sluitend hoeven zijn. Wel heeft de toezichthouder hierbij de voorwaarde gesteld dat de beide eerste jaren, 2024 en 2025 wel sluitend zijn;
- Geen opschuivend meerjarenperspectief;
- De provincie beoordeelt de begroting, inclusief de verwerkingen van de meicircularaire;
- De financiële risico's binnen o.a. het sociaal domein en onze grondexploitaties moeten beheersbaar zijn.

Kernthema:

Alle kernthema's

Bevoegdheid

Raad

Voorstel

1. De begroting 2024 vast te stellen met daarin het volgende;

De programmatotalen inclusief resultaatbestemming:

0. Programma Bestuur en Ondersteuning	€	292.617.000
1. Programma Veiligheid	-/- €	14.355.000
2. Programma Verkeer en Vervoer	-/- €	14.597.000
3. Programma Economie	-/- €	6.637.000
4. Programma Onderwijs	-/- €	16.662.000
5. Programma Sport, Cultuur en Recreatie	-/- €	38.285.000
6. Programma Sociaal Domein	-/- €	194.517.000
7. Programma Volksgezondheid en Milieu	€	883.000
8. Programma Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke vernieuwing (VHROSV)	-/- €	8.446.000

Nieuwe investeringskredieten voor een totaalbedrag van € 650.000 beschikbaar te stellen in de begroting 2024.

Progr.	KT	Omschrijving	Begroting	Meerjarenraming			
			2024	2025	2026	2027	
5	Sport, Cultuur en recreatie	Sport	Vorbereidingskrediet aanleg skatepark	50	0	0	0
8	Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing (VHROSV)	Herstructurering	Openbare ruimte Willemskwartier	300	0	0	0
8	Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing (VHROSV)	Herstructurering	Vorbereidingskrediet Hoensbroek Centrum	300	0	0	0
		Totaal	650	0	0	0	0

bedragen x € 1.000

2. Een nieuw bestemmingsreserve te vormen voor ICT Diensten, concreet:
 - a. de reeds begrote exploitatiemiddelen voor ICT softwareprojecten 2024 tot en met 2027 totaal € 1.161.000 te doteren aan de bestemmingsreserve ICT Diensten.
 - b. de niet benutte middelen 2022 en 2023 van € 416.000 voor ICT softwareprojecten per ultimo 2023 toe te voegen aan de bestemmingsreserve ICT Diensten.
 - c. de toekomstige middelen voor ICT softwareprojecten toe te voegen aan de bestemmingsreserve ICT Diensten.
3. Het college van burgemeester en wethouders autorisatie te verlenen tot bestedingen van de bedragen per programma.

Argumenten*1.1 De begroting is structureel en reëel in evenwicht*

Uit de begroting moet duidelijk zijn welke geraamde baten en lasten structureel zijn en welke incidenteel. Het begrotingstotaal van de gemeente Heerlen vertoont een structureel evenwicht in de begroting 2024 e.v. Regelgeving geeft tevens aan dat er een overzicht moet zijn van beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves (artikel 19 BBV), en een overzicht van geraamde incidentele baten en lasten is opgenomen met toelichting (artikel 19 c BBV). Binnen deze impasse heeft Heerlen, evenals vele andere gemeenten, met de financiële toezichthouder, de provincie, besproken dat in de meerjarenbegroting de begrotingsjaren 2026 en 2027 niet sluitend hoeven zijn. Wel heeft de toezichthouder hierbij de voorwaarde gesteld dat de beide eerste jaren, 2024 en 2025 wel sluitend zijn. Deze verplichte overzichten zijn opgenomen in de begroting 2024.

1.2 De begroting voldoet aan de gestelde eisen conform herstelplan

De provincie Limburg heeft eisen gesteld aan de (financiële) beheersbaarheid door middel van het herstelplan. In onze begroting zijn deze onderdelen meegenomen om zo te voldoen aan de gestelde eisen.

1.3 De financiële risico's zijn beheersbaar

De gemeente dient grote financiële risico's beheersbaar aan te tonen. In de risicoparagraaf is deze beheersbaarheid middels maatregelen aangetoond.

1.4 Borging begrotingsrechtmatigheid.

Conform de regels uit de financiële verordening is de raad bevoegd om alle mutaties van de baten en de lasten per taakveld goed te keuren. Onze ervaringen de afgelopen jaren leren dat dit niet werkbaar is voor de raad en het college. Het detailniveau (taakniveau) maakt de sturende en controlerende rol van de raad lastiger mede omdat de taakvelden in onze administratie zijn verweven en niet op dit niveau in de begroting worden weergegeven.

1.5 Investerings

Deze investeringen zijn noodzakelijk om de voorgenomen beleidsintenties te realiseren en af te schrijven.

2.1 Conform financiële verordening (art. 11) en conform besluit begroten en verantwoorden artikel 54 stelt de raad nieuwe bestemmingsreserves vast.

De gemeenteraad is autoriserend in het vormen/veranderen van reserve mutaties en nieuwe reserves. Daartoe dient de raad een besluit te nemen bij het goedkeuren tot een nieuw bestemmingsreserve.

2.2 Door gebruik te maken van een bestemmingsreserve is het niet langer noodzakelijk om jaarlijks via een apart besluit de middelen over te hevelen naar het volgende boekjaar via de Reserve nog uit te voeren werkzaamheden.

Een aparte reserve voor ICT softwareprojecten maakt het eenvoudiger om de middelen die beschikbaar zijn gesteld voor ICT softwareprojecten te monitoren. Een aparte reserve voor ICT softwareprojecten bevordert een consistente handelwijze bij het ramen van benodigde middelen voor ICT softwareprojecten.

Een aparte reserve voor ICT softwareprojecten maakt het mogelijk om de systematiek van een meerjarige egaliseringsreserve toe te passen waarbij toekomstige kostenuitschieters voorkomen kunnen worden. Het totaal aan beschikbaar gestelde middelen voor ICT softwareprojecten in de exploitatiebegroting 2024 tot en met 2027 en verwachte storting in de Bestemmingsreserve nog uit te voeren werkzaamheden, voor de jaren 2022 en 2023, per ultimo 2023 bedraagt € 1.577.000.

3.1 Conform financiële verordening (art.5) autoriseert de raad, met het vaststellen van de begroting, de lasten en de baten per programma.

De gemeenteraad is het algemeen bestuur, stelt beleidskaders vast en controleert het college van B&W. De gemeenteraad stelt de doelstelling vast en geeft het college de opdracht om deze te realiseren. Het college van B&W neemt de dagelijkse besluiten. Afwijkingen op budgetten zoals deze in de begroting door de raad zijn toegekend, worden gedurende het jaar 2024 via een begrotingswijziging aan de raad voorgelegd.

Tegenargumenten en risico's

N.v.t.

Kosten en dekking

Zie het boekwerk Begroting 2024

Communicatie

Persconferentie,
Persbericht,
(Stads)krant

Evaluatie

Conform planning- en control cyclus door middel van afwijkingenrapportages (zomernota, novembernota) en jaarrekening 2024.

Planning, procedure en uitvoering

- Digitale verspreiding naar de raadsleden op 27 september 2023;
- Technische toelichting op de begroting op 9 oktober 2023;
- Vraag & antwoord technische raadsvragen van 10 oktober tot en met 23 oktober;
- Algemene beschouwingen op 1 en 2 november 2023;
- Verzending naar gedeputeerde staten (toezichthouder) vóór 15 november 2023.

Bijlagen

Boekwerk Begroting 2024.

Burgemeester en wethouders van Heerlen,

de secretaris,
drs. V.N. Gosselink-Van Dijk

De burgemeester,
drs. R. Wever

raadsbesluit

De raad der gemeente Heerlen;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 26 september 2023
registratienummer BWV-23002780;

gezien het advies van de raadscommissie ;

besluit:

1. De begroting 2024 vast te stellen met daarin het volgende;

De programmatotalen inclusief resultaatbestemming:

0. Programma Bestuur en Ondersteuning	€	292.617.000
1. Programma Veiligheid	-/- €	14.355.000
2. Programma Verkeer en Vervoer	-/-€	14.597.000
3. Programma Economie	-/- €	6.637.000
4. Programma Onderwijs	-/- €	16.662.000
5. Programma Sport, Cultuur en Recreatie	-/- €	38.285.000
6. Programma Sociaal Domein	-/- €	194.517.000
7. Programma Volksgezondheid en Milieu	€	883.000
8. Programma Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke vernieuwing (VHROSV)	-/- €	8.446.000

Nieuwe investeringskredieten voor een totaalbedrag van € 650.000 beschikbaar te stellen in de begroting 2024.

Progr.		KT	Omschrijving	Begroting	Meerjarenraming			
				2024	2025	2026	2027	
5	Sport, Cultuur en recreatie	Sport	Vorbereidingskrediet aanleg skatepark	50	0	0	0	
8	Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing (VHROSV)	Herstructurering	Openbare ruimte Willemskwartier	300	0	0	0	
8	Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing (VHROSV)	Herstructurering	Vorbereidingskrediet Hoensbroek Centrum	300	0	0	0	
			Totaal	650	0	0	0	

bedragen x € 1.000

2. Een nieuw bestemmingsreserve te vormen voor ICT Diensten, concreet:
 - a. de reeds begrote exploitatiemiddelen voor ICT softwareprojecten 2024 tot en met 2027 totaal € 1.161.000 te doteren aan de bestemmingsreserve ICT Diensten.
 - b. de niet benutte middelen 2022 en 2023 van € 416.000 voor ICT softwareprojecten per ultimo 2023 toe te voegen aan de bestemmingsreserve ICT Diensten.
 - c. de toekomstige middelen voor ICT softwareprojecten toe te voegen aan de bestemmingsreserve ICT Diensten.
3. Het college van burgemeester en wethouders autorisatie te verlenen tot bestedingen van de bedragen per programma.

Aldus besloten tijdens de vergadering van de raad van de gemeente Heerlen van

de griffier,

de voorzitter,

drs. T.W. Zwemmer

drs. R. Wever